

Dosarul nr. 2ra-905/22

2-18007310-01-2ra-29062022

Prima instanță: Judecătoria Cimișlia, sediul Central (jud. D. Cherdivara)

Instanța de apel: Curtea de Apel Comrat (jud. D. Fujenco, A. Mironov, S. Gubenco)

ÎNCHEIERE

10 august 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Maria Ghervas
Victor Burduh
Mariana Pitic

examinând chestiunea privind admisibilitatea recursurilor declarate de către Anatolie Romanciuc și Penitenciarul nr. 3 – Leova,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Anatolie Romanciuc împotriva lui Valeriu Babenco, Vitalie Gaju, Alexandru Starciuc, Roman Muntean, Anatol Revenco, Veaceslav Stoiu, Alexandru Crăciun, Ministerului Justiției, Penitenciarului nr. 3 – Leova, Administrației Naționale a Penitenciarelor și a Mariei Stoiu cu privire la repararea prejudiciului material și moral,

împotriva deciziei din 10 februarie 2022 a Curții de Apel Comrat, prin care a fost admis apelul declarat de Anatolie Romanciuc și a fost casată hotărârea din 21 decembrie 2020 a Judecătoria Cimișlia, sediul Central, fiind emisă o hotărâre nouă, prin care acțiunea a fost admisă parțial,

constată:

La data de 28 iunie 2016, Anatolie Romanciuc a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Valeriu Babenco – procuror în Procuratura raionului Leova, Vitalie Gaju – șeful Penitenciarului nr. 3 – Leova, Veaceslav Stoiu – șeful-adjunct al Penitenciarului nr. 3 – Leova, Alexandru Starciuc – șeful sectorului operativ al Penitenciarului nr. 3 – Leova, Roman Muntean – șeful departamentului de regim al Penitenciarului nr. 3 – Leova, Anatol Revenco – inspectorul sectorului de regim al Penitenciarului nr. 3 – Leova, Veaceslav Stoiu – șeful departamentului nr. 4 al Penitenciarului nr. 3 – Leova și Alexandru Crăciun – juristul Penitenciarului nr. 3 – Leova, solicitând repararea prejudiciului material și moral.

În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că a fost ținut 20 de zile ilegal în carceră și anume, în perioada 20 noiembrie 2015- 10 decembrie 2015. Prin încheierea din 21 iunie 2016 a Judecătoria Leova a fost anulată decizia din 20 noiembrie 2015 a

șefului Penitenciarului nr. 3 – Leova, Vitalie Gaju, prin care i-a fost aplicată sancțiunea disciplinară sub formă de izolare disciplinară pe un termen de 20 de zile.

Reclamantul consideră că prin acțiunile pârâților i-au fost cauzate vătămarea integrității corporale și prejudiciu moral.

Astfel, reclamantul a solicitat încasarea de la fiecare pârât, cu titlu de prejudiciu material și moral, câte 50 000 de lei.

Prin încheierea din 21 septembrie 2020 a instanței de fond, a fost înlocuit pârâtul Veaceslav Stoiu cu succesorul în drepturi Maria Stoiu.

Prin hotărârea din 09 februarie 2018 a Judecătoriei Cimișlia, sediul Leova, acțiunea depusă de Anatolie Romanciuc a fost respinsă, ca neîntemeiată.

Prin decizia din 19 aprilie 2018 a Curții de Apel Comrat, a fost admis apelul declarat de Anatolie Romanciuc și a fost casată hotărârea din 09 februarie 2018 a Judecătoriei Cimișlia, sediul Leova, cu trimiterea cauzei spre rejudecare în instanța de fond, în alt complet de judecată.

La 03 iulie 2019, prin încheierea Judecătoriei Cimișlia, sediul Central, au fost atrași în proces în calitate de copârâți Ministerul Justiției, Penitenciarul nr. 3 – Leova și Administrația Națională a Penitenciarelor.

Prin încheierea din 09 august 2019 a Judecătoriei Cimișlia, sediul Central, a fost încetat procesul civil la acțiunea depusă de Anatolie Romanciuc, în conformitate cu art. 265 lit. a) din Codul de procedură civilă, fiindu-i explicat reclamantului că este în drept să înainteze cerere judecătorului de instrucție în temeiul art. 473²-473⁴ din Codul de procedură penală privind repararea prejudiciului cauzat în locurile de detenție.

La 21 aprilie 2020, prin decizia Curții de Apel Comrat a fost admis recursul declarat de Anatolie Romanciuc și a fost casată încheierea din 09 august 2019 a Judecătoriei Cimișlia, sediul Central, cu restituirea cauzei spre rejudecare în aceeași instanță, în același complet de judecată.

Prin hotărârea din 21 decembrie 2020 a Judecătoriei Cimișlia, sediul Central, acțiunea depusă de Anatolie Romanciuc a fost respinsă, ca neîntemeiată.

La data de 08 februarie 2021 Anatolie Romanciuc a declarat apel împotriva hotărârii din 21 decembrie 2020 a Judecătoriei Cimișlia, sediul Central, solicitând repunerea în termen, admiterea apelului, casarea hotărârii instanței de fond și emiterea unei hotărâri noi, prin care acțiunea să fie admisă integral.

Prin încheierea din 27 iulie 2021 a Curții de Apel Comrat, a fost admisă cererea de repunere în termen a apelului și a fost repus în termen apelul declarat de Anatolie Romanciuc.

Prin decizia din 10 februarie 2022 a Curții de Apel Comrat, a fost admis apelul declarat de Anatolie Romanciuc și a fost casată hotărârea din 21 decembrie 2020 a Judecătoriei Cimișlia, sediul Central, fiind emisă o hotărâre nouă, prin care acțiunea a fost admisă parțial. S-a încasat de la Penitenciarul nr. 3 – Leova în beneficiul lui Anatolie Romanciuc suma de 10 000 de lei cu titlu de prejudiciu moral. În rest, acțiunea a fost respinsă.

Pentru a decide astfel, instanța de apel a reținut că prin sentința din 11 august 2014 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, Anatolie Romanciuc a fost recunoscut vinovat de comiterea infracțiunilor prevăzute de art. 165 alin. (2) lit. f) și g), art. 172 alin. (2) lit. g), art. 206 alin. (2) lit. a) și c) și art. 220 alin. (2) lit. a) din Codul penal,

fiindu-i stabilită pedeapsa sub formă închisoare pe un termen de 21 de ani, în penitenciar de tip închis. La 20 noiembrie 2015, prin decizia șefului Penitenciarului nr. 3 – Leova, lui Anatolie Romanciuc i-a fost aplicată sancțiunea disciplinară sub forma de izolare disciplinară pe un termen de 20 de zile, pentru încălcarea regimului executării pedepsei. Prin încheierea din 21 iunie 2016 a Judecătoriei Leova a fost anulată decizia din 20 noiembrie 2015 a șefului Penitenciarului nr. 3 – Leova, Vitalie Gaju.

Instanța de apel a constatat că decizia din 20 noiembrie 2015 a șefului Penitenciarului nr. 3 – Leova a fost anulată de către instanța de judecată, ca fiind neîntemeiată, după ce Anatolie Romanciuc a executat sancțiunea disciplinară sub formă de izolare disciplinară pe un termen de 20 de zile. Astfel, prin acțiunile Penitenciarului nr. 3 – Leova, instituția în care Anatolie Romanciuc își ispășea pedeapsa, i-a fost cauzat prejudiciu moral, estimat de către instanța de apel în sumă de 10 000 de lei, ca fiind rezonabil și echitabil. Cât privește ceilalți pârâți atrași în proces, instanța de apel a indicat că nu pot purta răspundere civilă în procesul respectiv de judecată.

La data de 07 iunie 2022, prin intermediul oficiului poștal, Penitenciarul nr. 3 – Leova a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea recursului, casarea integrală a deciziei instanței de apel și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care acțiunea să fie respinsă integral.

În motivarea recursului s-a invocat că judecătorii Curții de Apel Comrat Dmitrii Fujenco și Andrei Mironov erau obligați să-și declare abținere de la judecarea apelului depus de Anatolie Romanciuc, deoarece au pronunțat decizia din 21 aprilie 2020, prin care a fost admis recursul declarat de Anatolie Romanciuc și a fost casată încheierea din 09 august 2019 a Judecătoriei Cimișlia, sediul Central, cu restituirea cauzei spre rejudecare. Prin urmare, la examinarea cauzei au fost încălcate normele de drept procedural.

Recurentul a menționat că în ședința de judecată a instanței de fond, Anatolie Romanciuc a declarat că față de Penitenciarul nr. 3 – Leova și Ministerul Justiției nu are pretenții, susținând că are pretenții doar față de persoanele fizice care dețin calitatea de pârâți ca angajați ai instituției penitenciare și a Procuraturii raionului Leova. În asemenea circumstanțe, instanța de apel a depășit limitele acțiunii și neîntemeiat a admis pretenția față de penitenciar.

A menționat că instanța de apel nu a ținut cont de faptul că prin încheierea din 03 decembrie 2020 a judecătorului de instrucție din cadrul Judecătoriei Cahul, sediul Central, pentru detenție în condiții contrare art. 3 CEDO, condamnatului Anatolie Romanciuc i-a fost redusă pedeapsa cu 3061 de zile, fiind examinată inclusiv perioada invocată în prezenta acțiune.

La data de 06 iulie 2022, prin intermediul oficiului poștal, Anatolie Romanciuc a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel.

Recurentul a solicitat încasarea din contul intimaților Valeriu Babenco, Vitalie Gaju, Alexandru Starciuc, Roman Muntean, Anatol Revenco, Veaceslav Stoiu și Alexandru Crăciun a câte 50 000 de lei cu titlu de prejudiciu moral, iar din contul Penitenciarului nr. 3 – Leova, Ministerului Justiției, Administrației Naționale a Penitenciarelor și al Procuraturii raionului Leova, încasarea a câte 400 000 de lei cu titlu de prejudiciu moral.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Curtea de Apel Comrat a pronunțat decizia contestată la data de 10 februarie 2022.

Materialele cauzei atestă că decizia motivată a instanței de apel a fost expediată în adresa Penitenciarului nr. 3 – Leova la 05 aprilie 2022 și a fost recepționată la 08 aprilie 2022 (f.d. 51, volumul V).

Astfel, recursul, declarat la 07 iunie 2022 de către Penitenciarul nr. 3 – Leova, este în termen.

Copia recursurilor a fost expediată în adresa participanților la proces, cu înștiințarea despre depunerea referinței (f.d. 91, volumul V).

Prin referințele depuse la 25 iulie 2022 și 28 iulie 2022, intimații Roman Munteanu și Veaceslav Stoiu au susținut recursul declarat de Penitenciarul nr. 3 – Leova și au solicitat admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel și menținerea hotărârii primei instanțe.

Alte referințe nu au fost depuse.

Examinând chestiunea privind admisibilitatea recursurilor declarate de către Anatolie Romanciuc și Penitenciarul nr. 3 – Leova, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursurile sunt inadmisibile din următoarele motive.

În conformitate cu art. 432 din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească:

- a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;
- b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată;
- b¹) a aplicat o lege care a fost declarată neconstituțională;
- c) a interpretat în mod eronat legea;
- d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care:

- a) cauza a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei;
- b) cauza a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată;
- c) în judecarea cauzei au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului;
- d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces;
- e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată;
- f) hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

Săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Temeiurile prevăzute la alin. (3) se iau în considerare de către instanță din oficiu.

În conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4).

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de Penitenciarul nr. 3 – Leova nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

Prin urmare, argumentele invocate în acest recurs nu denotă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural de către instanța de apel, respectiv, nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că recursul exercitat asupra deciziilor instanțelor de apel are caracter nedevolutiv și controlul judiciar se circumscrie doar asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se în exclusivitate doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție menționează și faptul că, procedura admisibilității constă în verificarea faptului dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

Totodată, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție relevă că, conform jurisprudenței CEDO, recursurile trebuie să fie efective, adică să fie capabile să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, la fel recursul trebuie să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri (cauza Rebai și alții contra Franței, 25 februarie 1995), pe când în recursul declarat de Penitenciarul nr. 3 – Leova asemenea aspecte nu se regăsesc.

Cu privire la recursul declarat de către Anatolie Romanciuc, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că, în conformitate cu art. 433 lit. b) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul este depus cu omiterea termenului de declarare prevăzut la art. 434.

În corespundere cu art. 434 din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Potrivit art. 100 alin. (1) din Codul de procedură civilă, cererea de chemare în judecată și actele de procedură se comunică participanților la proces și persoanelor interesate, contra semnătură, prin intermediul persoanei împuternicite, prin poștă, cu scrisoare recomandată și cu aviz de primire, prin intermediul biroului executorului judecătoresc, la adresa electronică indicată în cererea de chemare în judecată sau înregistrată prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor, sau prin

alte mijloace care să asigure transmiterea textului cuprins în act și confirmarea primirii lui, precum și prin delegație judiciară.

Curtea de Apel Comrat a pronunțat decizia contestată la data de 10 februarie 2022.

Din materialele cauzei rezultă că la data de 05 aprilie 2022, decizia integrală a instanței de apel a fost expediată în adresa lui Anatolie Romanciuc, deținut în Penitenciarul nr. 3 – Leova și a fost recepționată la 08 aprilie 2022, conform avizului de recepție (f.d. 37, 56, volumul V).

Astfel, termenul de declarare a recursului a început să curgă la 09 aprilie 2022 și a expirat la 09 iunie 2022, pe când Anatolie Romanciuc a declarat recurs abia la 06 iulie 2022, cu omiterea evidentă a termenului de declarare prevăzut la art. 434 din Codul de procedură civilă.

În această ordine de idei, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție apreciază cu certitudine că, contestarea actului judecătoresc cu depășirea intervalului de timp menționat demonstrează atitudinea neglijentă a recurentului față de drepturile procedurale conferite de legislația națională.

Pe cale de consecință, examinarea unui recurs depus cu omiterea termenului de declarare, împotriva unei hotărâri definitive ar avea un efect incompatibil cu principiul securității raporturilor juridice, garantat de articolul 6 din Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale și ar încălca dreptul intimaților la un proces echitabil.

Din considerentele menționate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera recursurile declarate de către Anatolie Romanciuc și Penitenciarul nr. 3 – Leova, ca inadmisibile.

În conformitate cu art. 431 alin. (2), 433 lit. a), b) și 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

dispune:

Recursurile declarate de către Anatolie Romanciuc și Penitenciarul nr. 3 – Leova se consideră inadmisibile.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Maria Ghervas

judecătorii

Victor Burduh

Mariana Pitic